

РІШЕННЯ РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ ПРО ПРИСУДЖЕННЯ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Разова спеціалізована вчена рада Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України, м. Київ, 19 липня 2023 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» Плавичу Ігорю Володимировичу на підставі прилюдного захисту дисертації на тему «Договір позики у цивільному праві України».

Плавич Ігор Володимирович народився 03.10.1976 р. у м. Одесі. Кваліфікаційний рівень «спеціаліст» отримав в Одеській державній юридичній академії (дата вступу – вересень 1993 року, дата випуску – червень 1998 року; форма навчання – денна, спеціальність – «правознавство», кваліфікація – «юрист»; диплом спеціаліста з відзнакою серії СК №10497989, виданий 30 червня 1998 року). З жовтня 1995 року по жовтень 1998 року працював юристом Радгоспу-заводу Перемога». З січня 1999 року по жовтень 2002 року – член адвокатського об'єднання Одеська обласна колегія адвокатів». З березня 1999 року по жовтень 2002 року – адвокат адвокатського об'єднання «Юридична консультація Приморського району міста Одеси». З листопада 2002 року по теперішній час – суддя Малиновського районного суду міста Одеси. На посаду судді призначений Указом Президента України від 14 жовтня 2002 року, № 926/2002. Обраний на посаду судді безстроково Постановою Верховної Ради України від 18 вересня 2008 року, № 527-VI. У 2018 році проходив кваліфікаційне оцінювання. За результатами кваліфікаційного оцінювання суддів місцевих та апеляційних судів на відповідність займаній посаді визнаний таким, що відповідає займаній посаді (рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України №1671/ко-18 від 24 вересня 2018 року). У жовтні 2018 року успішно склав вступні іспити та пройшов конкурсний відбір до аспірантури Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України (м. Київ) з підготовки вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD), яку закінчив 31 жовтня 2022 року.

Дисертацію виконано в Інституті держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України, м. Київ.

Науковий керівник – Бабаскін Анатолій Юрійович, д.ю.н., завідучий відділом проблем цивільного, трудового і підприємницького права Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України, ст. науковий співробітник.

Дисертант має 5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у періодичних наукових фахових виданнях України:

1. Плавич І. В. Проблеми правового регулювання форми договору позики у цивільному законодавстві України. *Альманах права. Тлумачення права: від теорії до практики*. Випуск 12. Київ, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. 2021. С. 306 - 311.

2. Плавич І. В. Щодо матеріального об'єкта зобов'язання, що виникає на підставі договору позики, за цивільним законодавством України. *Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки*. Випуск 90 / Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка». 2021. С. 78-90.

3. Плавич І. В. Особливості правового регулювання договору позики за цивільним законодавством держав, до складу яких входили землі Західної України в період з 1920 р. по 1945 р. *Правова держава*. Випуск 33. Київ: Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. 2022. С.602 - 609.

4. Плавич І. В. Правове регулювання субординованого боргу небанківських фінансових установ: шляхи вдосконалення. *Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки*. Випуск 91 / Ін-т держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Київ: Вид-во «Юридична думка». 2022. С.80 - 88.

У дискусії взяли участь голова та члени разової спеціалізованої вченої ради:

1. Тимченко Геннадій Петрович, д.ю.н., ст. науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу проблем цивільного, трудового і підприємницького права Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України. (*голова*)

2. Венецька Марина Віталіївна, к.ю.н., ст. науковий співробітник відділу проблем цивільного, трудового і підприємницького права Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України, ст. науковий співробітник. *(рецензент)*

3. Панова Людмила В'ячеславівна, к.ю.н., доцента, доцент кафедри цивільного права Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доцент. *(опонент)*

4. Лепех Світлана Михайлівна, к.ю.н., доцент кафедри теорії права та прав людини Українського католицького університету, доцент. *(опонент)*

5. Подоляк Світлана Анатоліївна, к.ю.н., доцент кафедри інформаційного, господарського та адміністративного права факультету соціології і права Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», доцент. *(опонент)*

Озвучені ними зауваження та побажання отримали належне пояснення та коментар дисертантки, тож загалом суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку результатів її наукового дослідження.

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертація тему Плавича Ігоря Володимировича «Договір позики у цивільному праві України» є самостійним, актуальним, завершеним науковим дослідженням.

Дослідження містить науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, що характеризується єдністю змісту, точністю викладення матеріалу та свідчить про особистий внесок дисертанта в юридичну науку. У дисертації здійснено комплексне дослідження правового регулювання позикових відносин, що виникають на підставі договору позики. За результатами дослідження дисертантом запропоновано напрями вирішення дискусійних питань теорії та практики правового регулювання договору позики, особисто розроблено пропозиції, спрямовані на вдосконалення регулювання відносин, що виникають на підставі вказаного цивільно-правового договору.

В дисертаційному дослідженні дисертантом доведено, що поступовий відхід в цивільному законодавстві країн континентальної системи права від

традицій римського приватного, в частині реальності договору позики зумовлено необхідністю забезпечення стабільності позикових правовідносин, а також тим, що в сучасних умовах в позикових відносинах активно беруть участь не тільки фізичні, а й юридичні особи, інтересам яких укладення договору позики за моделлю реального договору відповідає не повною мірою. З огляду на вказане дисертант обґрунтовує доцільність надання сторонам договору позики права за домовленістю укладати вказаний договір з використанням як реальної, так і консенсуальної конструкції. В свою чергу, з урахуванням консенсуальності кредитного договору, який співвідноситься з договором позики вид та рід, реалізація вказаних пропозицій дисертанта дасть змогу не тільки вдосконалити правове регулювання договору позики, а дасть можливість дійти економії законодавчого матеріалу, якого можна досягти шляхом перенесення до параграфу 1 глави 71 ЦК України більшості положень параграфу 2 глави 71 ЦК України. За наслідками дослідження матеріального об'єкту зобов'язання, що виникає на підставі договору позики, дисертант доводить, що норми частини 1 статті 1046 ЦК України, які передбачають передання об'єкта договору позики у власність позичальника, є такими, що не враховують сучасних тенденцій дематеріалізації фінансових активів, та є такими, що потребують свого вдосконалення. В дисертації автор обґрунтовує, що на відміну від грошових коштів (грошей) використання електронних грошей, номінованих у національній валюті в якості матеріального об'єкта зобов'язання, що виникає на підставі договору позики, можливе лише серед споживачів, а також доводить, що одним із таких матеріальних об'єктів можуть виступати цінні папери в паперовій та електронній формі (наприклад, банківські фінансові векселі, акції, облігації тощо). На переконання автора їх передання у позику можливе у разі, якщо згідно умов договору позики поверненню буде підлягати не конкретні індивідуалізовані цінні папери, а цінні папери, визначенні у договорі позики родовими ознаками (наприклад, цінні папери того ж самого виду, емітента, випуску, номінальної вартості, строку погашення для боргових цінних паперів тощо). Враховуючи, що існуюча в Україні судова практика виходить із того, що на відміну від фінансових

установ, законодавство України не встановлює для інших суб'єктів господарювання, імперативної заборони / обмежень щодо надання та залучення грошових коштів (у т. ч. на оплатній основі), дисертант доводить, що з метою визначення сфери застосування договору позики в діяльності зазначених осіб, запобігання конкуренції цих осіб з фінансовими установами, захисту прав та інтересів споживачів, існує об'єктивна потреба щодо встановлення таких заборон / обмежень на рівні ЦК України, у т.ч. обґрунтовується доцільність встановлення для суб'єктів господарювання, які не є фінансовими установами, заборони залучення у фізичних осіб фінансових активів з використанням конструкції оплатного договору позики, за винятком позик, що залучаються такими особами від власних акціонерів (учасників), кінцевих бенефіціарів, за субординованими позиками, а також в інших випадках, передбачених законом. В дисертаційному дослідженні дисертантом також обґрунтовано пропонує шляхи усунення недоліків норм статті 64 Кодексу України з процедур банкрутства, в частині віднесення вимог кредиторів за субординованим боргом до останньої сьомої черги вимог кредиторів, також в частині визначення кола вимог кредиторів господарських товариств, та виробничих кооперативів, які відносяться до субординованого боргу. За наслідками дослідження форми оплатності договору позики дисертантом доведено, що договір позики, матеріальним об'єктом якого є речі визначенні родовими ознаками, за домовленістю сторін в силу принципу свободи договору може бути оплатним. З урахуванням відсутності у пар. 1 гл. 71 ЦК України норм, які надавали позитивне правове регулювання оплатності надання у позику речей, визначених родовими ознаками, дисертантом запропоновано внесення змін до ст. 1048 ЦК України, які надають право сторонам договору позики встановити оплатність позики наданої речами, визначеними родовими ознаками, шляхом встановлення у договорі розміру і форми (грошова, натуральна, комбінована) винагороди позикодавця.

Результати досліджень, які наведені в дисертаційній роботі, опубліковані у наукових статтях, належать автору та є його науковим доробком. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів містить посилання на відповідне

